

Oekraïne-crisis vraagt ook om solidariteit elders ter wereld

15 maart 2022

De oorlog in Oekraïne leidt niet alleen tot groot leed in Oekraïne maar zorgt ook voor grote problemen in de voedselvoorziening elders ter wereld. Oekraïne en Rusland zijn samen verantwoordelijk voor zo'n 30% van de mondiale graanexport. Een groot aantal arme landen in met name Afrika en het Midden-Oosten is in grote mate afhankelijk van de "graanschuur van de wereld". Het conflict in Oost-Europa vraagt niet alleen om solidariteit met Oekraïne, maar ook met bevolkingen in Afrika.

Als de Arabische lente iets geleerd heeft, is het wel dat plotselinge prijsstijgingen van noodzakelijke levensbehoeften als voedsel en brandstof de vonk kunnen zijn die latent aanwezige onvrede doet ontbranden. Het uitbreken van de oorlog in Oekraïne, de verwachte terugloop in de export van tarwe, mais en zonnebloemolie als gevolg daarvan en de aan Rusland opgelegde sancties hebben al voor ongekende prijsstijgingen gezorgd op internationale voedselmarkten. Ter illustratie: de prijs van tarwe staat hoger dan tijdens de voedselcrisis van 2008.¹ De Rabobank houdt rekening met een verdubbeling van de graanprijs ten opzichte van januari naar 550 euro per ton.² Landen als Libanon, Jemen en Libië zijn voor respectievelijk 50, 22 en 42% van hun graanconsumptie afhankelijk van import uit Oekraïne en worden dus direct geraakt.³ Of neem een land als Egypte, dat 60% van zijn graan uit Rusland en 25% uit Oekraïne importeert.⁴ Er zijn echter ook zorgen dat de stijgende prijs van graan in landen in Sub Sahara Afrika (Soedan, Ethiopië, Eritrea, Kenia) tot verdere destabilisatie kan leiden.⁵ Hoewel directe voedseltekorten naar verwachting wel kunnen worden opgevangen door de ruime mondiale graanvoorraad, is het zaak dat er een korte- en langetermijnstrategie komt om het teruglopende aanbod van graan en oliehoudende zaden op de wereldmarkt te op te vangen.

De volgende stappen zijn wat ons betreft van groot belang:

1. Nederland dringt er bij onderhandelingen tussen Oekraïne en Rusland expliciet op aan dat voedselproductie en -distributie zo veel mogelijk beschermd en veilig gesteld worden. Nederland kan waar mogelijk de **voedselproductie in Oekraïne ondersteunen** door zaden, kunstmest en onderdelen van zaai- en andere landbouwmachines te doneren.
2. Samen met andere Westerse donoren ondersteunt Nederland op korte termijn het Wereldvoedselprogramma in het **verlenen van voedsel- en noodhulp in landen waar acute tekorten ontstaan**. Nederland moet in EU en VN-verband aandringen op een nauwgezette monitoring van de voedselsituatie in landen waar op korte termijn mogelijk tekorten ontstaan.
3. Nederland moet bij het IMF en in multilaterale context pleiten **voor coulante regelingen over zowel het aangaan van leningen, alsook het kwijtschelden van schulden voor lage-inkomenslanden die door de stijgende voedselprijzen en prijsinflatie verder in de problemen**

---

¹ Zie [Implications of Ukraine Conflict on Food Access and Availability in the Eastern Africa Region - Burundi | ReliefWeb](#)

² Zie <https://www.rtlnieuws.nl/economie/bedrijven/artikel/5293049/recessie-grondstoffen-rabo-oekraïne>

³ Zie <https://foreignpolicy.com/2022/01/22/russia-ukraine-war-grain-exports-africa-asia/>

⁴ https://www.business-standard.com/article/international/middle-east-to-suffer-from-the-grain-shortage-due-to-the-war-in-ukraine-122030700098_1.html#:~:text=Egypt%20buys%2060%20per%20cent,10%20per%20cent%20from%20Ukraine.

⁵ Zie voetnoot 1.

samen werkt.

komen qua voedselvoorziening. Door conflicten, tegenvallende oogsten door klimaatverandering en oplopende inflatie hebben veel lage-inkomenslanden al te maken met extreem hoge voedselprijzen. Tel daarbij de ontwrichtende gevolgen van de coronapandemie op die voor een extra benarde positie op de wereldwijde kapitaalmarkt hebben gezorgd. Voor Afrikaanse landen zijn de almaar stijgende prijzen niet meer bij te benen met extra voedselsubsidies.

4. **Voor de langere termijn moet tenslotte gekeken worden naar het versterken en veerkrachtiger maken van lokale voedselproductie- en distributiesystemen.** De eenzijdige focus op intensivering, grootschaligheid en marktfactoren gaan het probleem van voedselonzekerheid in ontwikkelingslanden niet opvangen. Nederland en andere westerse donoren zouden meer moeten investeren in **kleinschalige lokale boeren en boerinnen**: zij produceren 70% van het voedsel in ontwikkelingslanden en zijn daarmee een cruciale schakel voor de lokale voedselvoorziening, maar worden hierin zelden effectief ondersteund. Het Nederlandse voedselzekerheidsbeleid moet beter worden afgestemd op de behoeften van deze kleinschalige producenten. De bij boeren aanwezige kennis van lokale ecosystemen en voedselplanten moet beter op waarde geschat worden. Zet daarom in op het behoud en versterken van lokale voedselgewassen, rassen en verdere lokaal aanwezige agrobiodiversiteit. Het inzetten op biodiversiteit, en daarmee het voorkomen van agrarische monocultuur, is ook een zaak van klimaatadaptatie. Een grote variëteit aan gewassen en gewassoorten is een cruciaal fundament van gezonde en stabiele voedselproductie. Cruciaal is ten slotte het respecteren van landrechten van lokale gemeenschappen en in het bijzonder vrouwen. Verder zijn laagdrempelige toegang tot kapitaal, goed agrarisch en technisch onderwijs en investeringen in marktinfrastructuur zoals opslag-, koelings- en transportfaciliteiten essentieel om de lokale productie van voedsel te verbeteren.

Voor meer informatie:

Koos de Bruijn

koos@partos.nl

06-24204655